

Høringsuttalelse til forespørsel om vurdering av konsesjonsplikt for vannuttak fra Langelandsvatnet til snøproduksjon (deres ref.: 202508075-3)

Viser til høringsdokumentet datert 27.06.2025, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane takker for muligheten til å gi følgende uttalelse:

Tiltaket medfører betydelig økt vannuttak – fra 12,7l/sek til 27l/sek – i en allerede sårbar periode av året. Det oppgis at vannstanden i Langelandsvatnet vil bli redusert med 1,23cm ved kontinuerlig uttak over fem døgn. Det fremstår sterkt misvisende å presentere dette som et «maksimalt» inngrep, all den tid **det ikke er foreslått verken grenser for antall uttak, totaluttak per sesong eller oppholdstid mellom uttak**. Den totale senkningen av vannstanden, som følge av flere uttak uten tilstrekkelige opphold, er ukjent og kan akkumulere til langt større nivå enn 1,23cm. Det er sterkt misvisende å kun oppgi effekten av ett uttak, uten å vurdere akkumulerte eller kumulative effekter. Dette er i strid med føre-var-prinsippet og Naturmangfoldloven § 10 og 11, som forutsetter en helhetlig vurdering av risiko for samlet belastning over tid.

1. Bekymring for naturmangfold og økologiske konsekvenser

Langelandvannet ligger i et vernet vassdrag – Gaularvassdraget – og området er registrert som regionalt viktig friluftsområde og leveområde for villrein og annet rikt dyreliv.

- **Fisk og gyting:** det er ikke gjort rede for om uttaket vil påvirke gyteplasser for aure i Langelandsvannet. Lona og elveutløpet til Langelandsvannet er gyteplassen for fisken. Elven her har allerede periodevis svært lav vannstand slik at små vannstandsendringer kan få uforholdsmessig store konsekvenser for gyting, yngel og fiskens tilgang på næring og skjul. Dette gjelder særlig ved vinteruttak når fisken allerede er under stress.
- **Sårbare arter og våtmarkssystem:** det er ikke dokumentert at tiltaket ikke vil påvirke sårbare eller truede arter i området. Lokal vegetasjon, insekter og fugleliv kan også rammes av endrete vannstandsområder. Redusert vannvolum kan endre temperatur, oksygennivå og påvirke livsvilkårene for arter i og rundt vannet.
 - o Det er viktig å påpeke at Skilbreivatnet, som ligger nærme Langelandsvatnet, er vernet. Disse to vannområdene ligger i samme økologiske landskap og kan ha overlappende arter og naturverdier.

2. Manglende regulering og krav til uttaket

Det er opplyst at uttaket kan skje kontinuerlig i inntil fem dager, men det er som tidligere nevnt ingen foreslåtte vilkår for opphold mellom uttak, ingen krav til restvassføring og heller ingen konkrete grenser for hvor mye vann som kan tappes ut per døgn eller sesong.

Det oppgis at uttaket kan skje kontinuerlig over fem dager og at vannstanden er regnet til å maksimalt bli senket med 1,23cm. Uten krav til opphold mellom uttak kan vannstanden bli senket betydelig mer, noe som kan påføre vanndraget nevneverdig skade eller ulempe, jf. vannressursloven § 8. Sunnfjord kommune nevner i sin uttalelse at det «bør vurderast om det skal settas topphalsperiode mellom vassuttaka», men det er ikke klart om en slik pause faktisk planlegges eller sikres. Uten slike reguleringer risikerer man gjentatt belastning på vannstanden og på økosystemet, noe som vurderes som uansvarlig. Som minimumtiltak bør det derfor fastsettes konsesjonsplikt som sikrer:

- Opphold mellom uttak
- Minimum restvannføring og restvannstand
- Sikre at mengden vann tatt ut i en periode naturlig har kommet tilbake før man kan fortsette videre uttak
- Maksuttak per døgn og sesong
- Tidsavgrensninger for når uttak kan foregå
- Miljøovervåking

For å sikre en forsvarlig vurdering må NVE som minimum:

- Gjennomføre en full konsesjonsprosess inklusiv:
 - o Detaljert vurdering av biologiske konsekvenser for fisk, fugl, vannplantevekst, insekter og villrein.
 - o Vurdering av mulige kumulative effekter, spesielt ved gjentatte uttak i korte perioder.
- Sikre at eventuelle tillatelser blir gitt med strenge vilkår for restvassføring, tidsavgrensning og konkret miljøovervåking.
- Sikre at det fremlegges en konkret plan for støyhåndtering, dokumentasjon på støynivåer og vurdering av støyens påvirkning på natur- og friluftsområdet.

I tillegg til det betydelige vannuttaket, som kan legge press på Langelandsvannet og nærliggende økosystem, viser forskning at kunstsno har høyere tetthet enn natursno. Den smelter derfor senere og kan forlenge snøsesongen med flere uker. Dette kan føre til forsinket snøsmelting og påvirke plantelivets vekstsyklus, særlig for arter som er tilpasset kort vekstsesong.

Det kan også nevnes at Langeland skisenter nylig har fått gebyr fra Miljødirektoratet for ulovlig inngrep i vernet myrområdet – noe som svekker tillitten til at de vil følge miljøverk fremover og ta grep for å sikre at viktige naturverdier blir ivaretatt.

Kommunen sitt høringssvar legger all vekt på drift av skianlegg og tilrettelegging for fritidsaktiviteter uten å nevne sårbare naturverdier, dyreliv eller konsekvenser for selve vassdraget. Dette gir et svært ubalansert bilde.

Området rundt Langelandsvatnet er allerede sterkt preget av tekniske inngrep og utbygging knyttet til skianlegget, inkludert etablering av skytebane, asfalterte områder og maskinlagde løyper. Disse tiltakene representerer betydelige belastninger på landskap, økologi og friluftsområder. Når det søkes om ytterligere tiltak – i et vernet vassdrag – må det stilles spørsmål ved om det er forsvarlig med enda en ny påvirkning.

På bakgrunn av den samlede belastningen i området bør **Langelandsvatnet og tilgrensende natur nå få ro fra nye tekniske inngrep og uttak. Tiltaket bør derfor avslås i sin helhet.**

Dersom tiltaket likevel ikke skulle avslås, må det som et absolutt minimum underlegges konsesjonsplikt med tilhørende grundig konsekvensutredning.

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane
(org.nr.: 997950623)

v/ Allette Alværvik
Fylkessekretær

Naturvernforbundet
Sogn og Fjordane